

ENA I CRVENA MAŠNA

dramski tekst za lutkarsko kazalište / kazalište za djecu

ŠIFRA: KONJ451

Vrsta: dramski tekst za lutkarsko kazalište

Dobna skupina: 7+

Trajanje: cca 25-30 minuta

Broj izvođača: 4-5 (2 glumice + 2-3 lutkara)

Scenski prostor: minimalistička scenografija, mogu se koristiti projekcije

Lutkarski element: Svi likovi osim Ene i Mame izvode se kao lutke različitih tehnika

POPIS LIKOVA

ŽIVI GLUMCI:

- **ENA** - djevojčica (8-9 god.), znatiželjna, pažljiva, ustrajna
- **MAMA** - Enina majka, topla, ali realna

LUTKE:

- **NADA** - djevojčica iz budućnosti; nosi veliku crvenu mašnu koja je dio lutke (marioneta ako je moguće, krhka, eterična, elegantna)
- **LUKA** - dječak (lutka rukavica ili štapna lutka)
- **MILA** - djevojčica, duhovita, sumnjičava (lutka rukavica ili štapna lutka)
- **PROLAZNIK** - epizodna lutka, karikatura žurbe
- **STARIJA GOSPOĐA** - epizodna lutka, toplija, manje karikirana lutka
- **ČUVAR PARKA** - veća, groteskna lutka (simbol autoriteta)
- **DJECA NA KRAJU** - male lutke ili rukavice

SCENA 1 - GRAD KOJI ŽURI

Zvukovi grada: promet, sirene, koraci, mobilni telefoni. Svjetlo polako raste.

Otkriva se ulica, sive zgrade (mogu biti ploče ili projekcija). Buka grada.

ENA (živa glumica) ulazi na scenu. Hoda polako, gleda oko sebe. Ima mali ruksak.

PROLAZNIK ulazi na scenu.

PROLAZNIK: *(žuri, dodaje u hodu)* Hej, Ena! Opet ne ideš busom?

ENA: *(veselo maše)* Bok! Ma draže mi je šetati! Vidim više stvari.

PROLAZNIK: *(gleda sat)* Ja moram juriti! Bok!

Lutka odjuri.

Ena se okreće publici.

ENA: *(publici)* Svi stalno negdje žure. Jurimo, jurimo... A ja volim polako. Tako primijetim puno toga. *(pokazuje gore)* Gle, oblak! Izgleda kao... kao konj!

Prolazi STARIJA GOSPOĐA s velikim vrećicama (jako velike vrećice u odnosu na lutku).

ENA: Gospođo, mogu li vam pomoći?

GOSPOĐA: *(glas topao, ali lutka se tetura)* Oh, dušo moja! Kako lijepo od tebe!

Ena preuzme vrećicu. Lutka se izravna, sretna.

GOSPOĐA: Rijetko danas vidim djecu koja ne gledaju u te... kako se već zovu... ekrane.

ENA: Ja više volim gledati stvarne stvari. Ljude. Drveće. *(gleda oko sebe)* Mačke!

Čuje se mijaukanje.

GOSPOĐA: Baš divno. *(lutka nježno tapša Enu po ramenu)* Tu mi je ulaz. Hvala ti, zlato moje.

Gospođa preuzima vrećice i odlazi. Ena maše.

Ena kreće dalje, usporava.

KLUPA. Na njoj sjedi djevojčica - NADA. Ima veliku crvenu mašnu na glavi, veću od njezine glave. Mašna svjetluca blago.

Zvukovi grada polako nestaju.

Ena prilazi.

SCENA 2 - SUSRET NA KLUPI

Svjetlo na klupi. NADA sjedi nepomično i gleda prema zgradi.

ENA: Oprosti... mogu li sjesti pored tebe?

NADA: *(glas tih, daleki)* Naravno. Izvoli.

Ena sjedne. Pauza. Gleda djevojčicu. Gleda mašnu - mašna svjetluca.

ENA: *(ljubazno)* Čekaš nekog?

NADA: Možda.

Pauza.

ENA: Kako se zoveš?

NADA: *(sada ju gleda)* Nada.

ENA: *(osmjehuje se i pruža joj srdačno ruku)* Ja sam Ena.

Pauza.

ENA: Znaš... jako ti je velika ta mašna. *(brzo)* Ne znam je li nepristojno to reći, ali... baš je ogromna.

Nada šuti. Gleda dalje.

ENA: *(publici, tiše)* Možda sam nepristojna? *(gleda Nadu)* Ili je ona tajanstvena? *(publici)* Ali, ja sam jako znatiželjna. Mama kaže da mi je to supermoć. *(sjedne udobnije)* Pričekat ću.

Mašna zatreperi svjetlom. Tihi zvuk poput zvončića.

NADA: *(polako)* Ena... ta mašna koju gledaš... to je moj uređaj.

ENA: Uređaj?

NADA: Vraća me u budućnost.

ENA: Štooo?! Uređaj? Kao... kao stroj? Kao u filmovima?

NADA: Da. Kao vremeplov.

ENA: Vremeplov. Znači ti si... ti si...?

NADA: Iz budućnosti. Da, jesam.

ENA: Ali... kako to radi? Moraš stisnut gumb? Reći čarobnu riječ?

NADA: *(odlučno)* Kad zaželim vratiti se, ona to osjeti i povede me kući.

ENA: *(gleda mašnu s divljenjem)* Top.

NADA: A mašna je velika jer... *(pauza)* ...kraj mene sjede samo oni koji su znatiželjni. Većina ljudi prođe. Niti ne pogledaju. Ali ti... *(gleda Enu)* ...ti si sjela.

ENA: *(ponosno prema publici)* Rekla sam: znatiželjna sam!

Pauza. Ena razmišlja.

ENA: Koliko je daleko ta budućnost?

NADA: *(tajanstveno)* Može biti blizu. Može biti daleko. Ovisi.

ENA: Ovisi? O čemu?

NADA: *(gleda Enu)* O vama.

ENA: *(iznenađeno)* O nama?

NADA: *(pokazuje prema zgradi preko puta)* Vidiš onu zgradu? Veliku, sivu?

ENA: Vidim.

NADA: U budućnosti odakle ja dolazim... tu nije zgrada.

ENA: Nije?

NADA: Tu je livada.

Lagana glazba, sanjarski ton.

NADA: Želiš li vidjeti?

ENA: *(uzbuđeno)* DAAA!

Grad nestaje, a na njegovu mjestu su stabla livada i konji.

ENA: *(zaneseno)* Prelijepo.

NADA: Pijemo vodu direktno iz potoka, znaš?

ENA: Ma daj. *(uzdiše)* A što je tebi najdraže u toj budućnosti?

NADA: *(veselo)* Trčanje kroz livadu bosa. Trava je mekana. I nikada me stopala ne bole.

ENA: *(gleda svoje patike)* Mene stalno bole.

NADA: *(veselo)* Zato sam došla. Da te više ne bole.

Ena se sjeti nečega.

ENA: Ali... ako je tamo tako lijepo... zašto si ti ovdje?

Nada se okreće prema Eni. Ozbiljna. Mašna prestaje svjetlucati.

NADA: Jer ta budućnost nije sigurna. Može nestati.

ENA: Što? *(zbunjeno)* Ali... rekla si...

NADA: Rekla sam odakle JA dolazim. Ali tako ne mora biti. Neki putovi vode u mračnu budućnost. Grad bez zelenila. Voda koju ne možete piti.

Zvuk: daleki grmljavina ili tužna nota.

ENA: *(tihu)* I zato si ovdje.

NADA: *(kimne)* Došla sam upozoriti djecu. Samo zajedno možete je stvoriti. Tako lijepu. Ili je izgubiti.

ENA: *(ustaje)* A što ako ne uspijemo?

NADA: Onda se ja neću imati kamo vratiti. Ena, ako često putujem u prošlost, mašna se troši.

ENA: Troši?

NADA: Da. Ne možemo se vraćati u nedogled. Nekad je jednostavno kraj.

Mašna zasvijetli jače. Zvuk vjetra. Nada nestaje. Klupa ostaje prazna, grad se ponovno pojavljuje.

ENA: Nado? *(Ena se okreće. Gleda ispod klupe.)* Nado! *(Vikne.)*

ENA: *(publici, odlučno)* Nije san. Ona je stvarno iz budućnosti. Pa dobro. To znači da ja imam posla.

Odlazi. Svjetlo pada. Završava druga scena.

SCENA 3 - RAZGOVOR S MAMOM

Enina soba. Stol pun papira, jarkih bojica, nacrtnih planova. Ena sjedi i crta. Ulazi MAMA s tanjurom kolača.

MAMA: Donijela sam ti tvoj omiljeni kolač.

ENA: *(ne diže pogled)* Ne mogu sad, mama. Radim.

MAMA: *(sjedne)* Radiš? *(gleda papire)* Opa, ovo izgleda... ozbiljno.

ENA: Jeste. Jako je ozbiljno.

MAMA: Reci mi.

ENA: *(podiže pogled)* Radim plan kako spasiti budućnost.

Pauza. Mama gleda kćer.

MAMA: *(polako)* To je... veliki plan.

ENA: Najveći koji sam ikad radila.

MAMA: Znaš, Ena... tvoja baka, moja mama govorila je: "Stabla su dar. Moramo ih čuvati."

ENA: *(iznenađeno)* I jeste li ih čuvali?

MAMA: *(gleda kroz prozor)* Vidiš ono mjesto kod pošte?

ENA: Da.

MAMA: Tu je bila livada sa starim hrastovima. Puna leptira. Igrala sam se tu svaki dan.

ENA: *(tiho)* A sad je tu parking.

ENA: Mama... ne želim da to bude moja budućnost. Želim konje.

MAMA: *(grli je)* Znam, srce moje.

ENA: Misliš li da možemo?

MAMA: *(gleda planove)* Mislim da... ako itko može, to ste vi. Djeca. Vi i vaša znatiželja. Vaša... *(pokazuje bojice)* ...upornost. Ali...

Pauza. Ena promatra mamu.

MAMA: Svijet se ne mijenja tako lako.

ENA: Zar da odustanem?

MAMA: Ne, ali moraš biti spremna...

ENA: Pa ja neću odustati. Bit ću uporna i složiti ću dobar plan. A za to mi trebaju jarke boje.

MAMA: *(uzima crvenu)* Naravno. Crvena za...?

ENA: *(uzima zelenu)* Hrabrost! Zelena za...?

MAMA: *(uzima plavu)* Nadu!

MAMA I ENA: I plava za snove!

Smiju se.

MAMA: Znaš što tvoja baka, uvijek kaže?

ENA: "Pametna glava radi više od jake ruke"?

MAMA: Ne, to je djed. Baka kaže: "Jedno jaje razbije betonsku ploču."

ENA: *(zbunjeno)* Kako?

MAMA: Pa... ako 1000 ljudi s visoka baci po jedno jaje, zar ne?

ENA: *(smije se)* Baka je luda!

MAMA: Jest. Ali ima pravo.

ENA: *(razmišlja)* Dakle... trebam 1000 djece.

MAMA: Ili 10 uporne. *(ljubi je u čelo)* Kao što si ti.

ENA: *(gleda mamu)* Hoćeš li mi pomoći?

MAMA: Uvijek. *(ljubi je u čelo)*

Zajedno crtaju. Svjetlo pada na njih, toplo.

SCENA 4 - ODLUKA

Igralište ili park. Ljuljačke, klackalica. Zvukovi dječje igre u daljini. Ulaze LUKA i MILA.

Luka stoji sa skrštenim rukama. Mila sjedi na ljuljački, sanja.

ENA: *(utrčava s papirom u ruci)* Luka! Mila!

LUKA: *(okreće se)* Ena? Što je bilo?

ENA: Morate mi reći... *(dah)* ...jeste li i vi vidjeli?

MILA: *(s ljuljačke)* Vidjeli što?

ENA: Djevojčicu. S velikom mašnom. Na klupi.

Luka i Mila se pogledaju.

MILA: Ma to je bila mašta.

ENA: Nije! Bila je prava!

LUKA: Mila, ja sam vidio. Nešto. *(tiše)* Samo je bio dječak s velikom zelenom kapom.

MILA: *(upada mu u riječ)* Vi i vaše gluposti.

LUKA: *(odlučnije)* Vidio sam! Dječak s velikom zelenom kapom. Rekao mi je da posadim drvo.

ENA: *(uzbuđeno)* Vidiš! I ti si vidio!

MILA: (*skeptično*) Pa dobro, recimo da ste vidjeli. I što sad?

ENA: Posadit ćemo drvo.

MILA: (*smije se*) Zašto? Jer ti je netko rekao? Ma daj. I to još iz budućnosti.

ENA: A kako objašnjavaš da smo ih i Luka i ja vidjeli?

MILA: (*razmisli*) Ne znam. Ali znam da Luka radi sve što ti kažeš.

LUKA: (*pobunjenički*) Mila ne lupetaj. Mi smo vidjeli, a tebi smeta zato što ti nisi.

MILA: (*ustaje*) Možda je istina, a možda nije.... A možda ste oboje jeli nešto čudno za ručak.

LUKA: Mila!

ENA: Mila što se ljutiš. Rekla mi je da moramo djelovati. Zajedno. Inače budućnost može biti tamna.

MILA: (*ustane i nevoljko kaže*) Ok, recimo da jeste vidjeli. I što sad?

ENA: (*razvija papir*) Imam plan!

MILA: Ena uvijek ima neki plan.

LUKA: Šuš Mila, i dodi ovamo.

Djeca se okupljaju oko papira.

LUKA: (*manje sigurno*) A... što bi trebali raditi?

ENA: Kao prvo: razgovarati s drugom djecom. Sigurno ima još djece koja su vidjela.

MILA: (*zadirkuje*) Moja sestra možda!

ENA: Kao drugo, krenuti s malim stvarima. Saditi drveće, čistiti park, manje bacati smeće.

LUKA: (*polako se zagrijava*) To ima smisla.

ENA: I kao treće, organizirati akciju u školi! Svi zajedno!

MILA: (*pljesne*) Da! Volim akcije u školi. Poslije uvijek bude slatkiša.

LUKA: (*klimne*) Dobar plan Ena.

MILA: *(klimne, skeptično još uvijek)* Ok. Pomoći ću. Ali ne zato što vjerujem u budućnost, nego zato što je park moj.

LUKA: Misliš da ne vjeruješ u djevojčicu iz budućnosti.

MILA: Što god.

ENA: Baš mi je drago da si to rekla jer ćete mi pomoći zasaditi stablo.

MILA: Evo je na?! ZNALA SAM. Ena, ti kad se nečega dohvatiš, ne puštaš.

LUKA: Kao pas kost.

MILA: Ili još bolje lopticu.

Luka i Mila se smiju.

ENA: *(sleže ramenima put publike)* Bit će da je tako. Moja mama kaže da uporni uspiju. A moja mama je do sada uvijek bila u pravu. Iako joj neću to priznati.

MILA: No, daj i ti više. Misliš li donijeti to stablo ili šta?

Ena odlazi i vraća se sa lopatom i malom sadnicom stabla.

MILA: Jedno drvo. Šta ćemo s jednim drvom?

LUKA: Možda je bez veze, ali moramo od nečeg početi.

ENA: Tako je Luka.

LUKA: Ali odakle ti stablo?

ENA: Moja mama zna čovjeka koji ima rasadnik. Rekao je da možemo uzeti jedno.

LUKA: I gdje ćemo ga zasaditi?

ENA: *(pokazuje)* Tamo. Kod ljujjačke.

MILA: *(klimne)* Ajde dosta priče i posadimo više to stablo. Kad kre—

Ulazi ČUVAR PARKA. Glas mu je dubok, autoritativan.

ČUVAR: Hej! Vi troje! Što radite tu?

ENA: *(malo se uplaši, ali ustrajno)* Dobro jutro! Mi... planiramo...

ČUVAR: Planiranje, ha? (*grabi papir.*) Daj da vidim.

LUKA: To je... plan...

ČUVAR: (*čita, nadvija se nad Enom*) "Posaditi drvo kod ljuljačke." Tko vam je to dozvolio?

MILA: Pa... nitko još. Ali mislili smo da—

ČUVAR: Aha. Nitko. Znači, htjeli ste samo tako, kopati rupu u mom parku?

ENA: (*ispravi se*) Nije vaš park. Park je svačiji.

ČUVAR: Jest moj. Ja sam zadužen za njega. I ne trebam neku djecu koja će mi praviti nered.

ENA: Nećemo praviti nered! Hoćemo pomoći! Park pripada djeci.

ČUVAR: Pomoći? (*smije se*) Vi djeca ne znate ništa o vrtlarstvu.

LUKA: Moj tata je posadio stablo. Naučio me je.

ČUVAR: Tvoj tata? I što, sad si ekspert?

MILA: (*ljutito*) Ne možete nam zabraniti!

ČUVAR: Mogu. I zabranjujem. (*zgužva Enin papir i šutne ga nogom*) Idite se igrati. Ostavite odrasle stvari odraslima.

Čuvar odlazi. Ena brzo klekne, podiže zgužvani papir, pokušava ga zagladiti. Ne uspijeva. Djeca stoje. Tišina.

MILA: (*klone*) Rekla sam. Nitko nas neće slušati.

ENA: (*ljutito*) Mila ideš mi na živce samo kukaš.

MILA: Ena, nije stvar u budućnosti. Kad sam bila manja, pokušala sam nešto promijeniti. Nitko me nije slušao. (*kreće prema izlazu*) Ma, zaboravi.

LUKA: Mila, čekaj—

ENA: Pusti ju. Uvijek glumi žrtvu.

MILA: Molim? Žrtvu? Uopće nije to razlog. Ne želim se ponižavati! Da nas neki čuvar tretira kao bebe?

ENA: (*čisti papir*) Budućnost ovisi o nama.

MILA: (*okreće se*) A što ćemo kad nam odrasli ne dozvole?

ENA: (*podigne glavu*) Naći ćemo način. Odustati uvijek možeš, ali ne moramo odmah sad.

LUKA: (*nesigurno*) Kako bi ti nastavila?

ENA: Ne znam još. Ali... Nada je došla zato što je vjerovala da možemo. Možda ne u ovom parku.

MILA: (*pauza, gleda Enu*) Ti stvarno vjeruješ u to, zar ne?

ENA: Vjerujem.

MILA: (*uzdahne*) Ok. Ali gdje ćemo zasaditi drvo ako ne možemo ovdje?

ENA: (*razmišlja*) Moje dvorište! Mama će dozvoliti!

LUKA: Ali to neće vidjeti svi.

ENA: Mora biti dovoljno za početak. (*pokazuje prema sceni*) A i uvenut će mi stablo ako ga ne posadimo.

MILA: Ha, imam ideju. Posadit ćemo drugo kraj škole. Oni će nam sigurno dati.

ENA: (*pljesne*) Vidiš da možeš.

LUKA: (*klimne*) Dobro. A za ovo sad, tvoje dvorište. Sutra?

ENA: Sutra.

MILA: (*kao da se osmjehuje*) Tvoja mama ima kolače?

ENA: Uvijek.

MILA: Onda dolazim.

Djeca odlaze zajedno s Enom.

LUKA: (*dok odlaze*) Možda bismo mogli napraviti transparente?

ENA: O da!

MILA: Evo ih opet, samo da im je šarat nešto.

ENA: Mila, kolači!

Smiju se. Odlaze. Svjetlo pada.

Prolazi vrijeme, sat otkucava uz glazbu koja ubrzava.

SCENA 5 - BUDUĆNOST PRIPADA SVIMA

Ista ulica. Ali sada drugačija. Umjesto samo sivih zgrada, vidimo stabla. Cvijeće u posudama. Djeca nose biljke. Neki čiste. Stara klupa je tu, sad okružena zelenilom. Zvukovi grada su drugačiji; više ptica, manje prometa. Lagana, optimistična glazba.

Ena ulazi (ista, ali malo sigurnija, spremnija) i nosi mali ruksak.

PROLAZNIK 1: *(sada sporiji, opušteniji)* Ena! Jesi čula? Danas sadimo stabla na Marjanu!

ENA: *(veselo)* Čula sam! Bit ću tamo!

PROLAZNIK 1: *(s vrećicom smeća)* Sutra čistimo obalu u luci. Dolaziš?

ENA: Naravno! Dovodim i prijatelje!

Prolaznik odlazi. Ena gleda oko sebe.

Primjećuje klupu. Zastaje.

Na klupi, u svjetlu, sjedi djevojčica NADA. Ista kao prije. S velikom crvenom mašnom. Gleda prema Eni.

ENA: *(prilazi)* Nado?

NADA: Čekala sam te, Ena.

Sjede zajedno. Pauza.

ENA: Znala si... da ću proći danas ovuda?

NADA: Znala sam da nećeš odustati.

ENA: Nismo posadili mnogo. Samo... nekoliko stabala.

NADA: Vidiš ono stablo? *(pokazuje na mlado stablo nedaleko)*

ENA: To je naše! Lukino, Milino i moje!

NADA: DA. Baš to. Za 10 godina bit će golemo. *(Malo drvo se pretvara u veliko stablo. Čuje se vesela graja djece. Sivara se kućica na stablu.)* Davat će hlad. Ptice će graditi gnijezda. Djeca će se penjati po njemu. A sve jer ste ga vi posadili.

ENA: *(gleda drvo)* Teško je vjerovati...

NADA: A vidiš ove druge? *(pokazuje prema djeci u pozadini koja sade cvijeće)*

ENA: Vidim.

NADA: To su djeca koja su **vidjela tvoje drvo**. I rekla su: "Ja također želim posaditi jedno." I sad ih ima desetak. I sutra će biti još. I prekosutra.

ENA: *(ganuto)* Zbog nas?

NADA: Jedan potez. Jedan primjer. Jedno drvo. *(gleda Enu)* To je sve što je trebalo.

ENA: *(ganuto)* A livada? Divlji konji?

NADA: Dolaze. Polako. Ali dolaze. Svaki izbor, svako drvo, svaka akcija... vodi k tome.

Mašna svijetli.

ENA: Hoćeš li opet otići?

NADA: Moj posao ovdje je gotov.

ENA: A... hoću li te ponovno vidjeti?

NADA: Možda.

ENA: *(odlučno)* Nastavit ću. Obećavam.

NADA: *(ustaje)* Budućnost, Ena... ona pripada svima. Ne samo meni. Ne samo tebi. Svima. *(gleda publiku)* I vama.

Mašna svijetli jače. Zvuk vjetra. Nada nestaje. Čuje se samo njen glas kao jeka.

NADA: Budućnost se ne čeka. Budućnost se radi.

Ena ustaje. Stoji sama. Gleda gdje je Nada bila.

Ena gleda oko sebe i vidi GRUPU DJECE koja sade cvijeće.

ENA: *(priđe)* Hej! Što radite?

DIJETE 1: Sadimo cvijeće za pčele! Učiteljica je rekla da pčele trebaju pomoć.

ENA: *(osmijeh)* Bravo! Mogu li i ja pomoći?

DIJETE 2: Možeš! *(Daju joj lopaticu.)* Tko te naučio saditi?

ENA: *(gleda prema klupi)* Jedna prijateljica izdaleka mi je rekla da moram naučiti.

Luka i Mila ulaze.

LUKA: Ena! Imamo još petero koji žele pomoći!

ENA: *(zadirkujući)* Rekao si da će biti petero, došlo je desetero.

MILA: *(kao da se osmjehuje)* To je problem?

ENA: *(osmjehuje se)* Ne. To je savršeno.

Djeca rade zajedno. Sade. Smiju se. Ena u centru (živa, realna, ljudska, okružena lutkama koje više nisu karikature, već topli likovi).

Svjetlo polako pada, vidimo siluete koje rade zajedno.

Zvukovi grada miješaju se s pjesmom ptica.

(KRAJ)